ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПУБЛИЧНАЯ БИБЛИОТЕКА

МАССА СА МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

РСФСР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА II-гIа СЕССИ

СЕРДАЛО

Свет — Арадувл 1923 шера денз

Советски Союза Коммунически парти Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Советех Министрий Советех орган. Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

№ 125 (2854). Шоатта, 28 декабрь, 1963 шу. Мах 2 кеп.

ХАЛКЪИЙ ДОТТАГIАЛ ВАЙ КОТАЛОНИЙ ЛАРД

Хьамсарча парте кердача моральни кодекса принципаш къахьегаш а бахаш а ба уж. Цигара цхьа масал доаладергда вай. Эттара хьалха цу чохь балха вемача хана цхьаккха говзал йоаташ вар нохчий хIамига саг Джацоев Муса. Хьалхарча деношка денз берригача болххлоца цахадаш новкъостал дир цунна. Дукха ха ялалехьа Мусайна стеранжешник яха воалахаш професси Iомайир цар. Комсомолец М. Джацоев хIанз ше ва кхычарна говзалаш дIаIомаеш.

«Сужнефта» НПУ бурус деттача конторе чуйоаIа мастера нов. Борилашке кулгалдеш йоаг бригада «Гьржа дошув» доаккхаш я. Тайп-тайпарча къамех ба Iорбьашна бурус деттараш. Доппол деаргIа доарХI цар шоай доттагIал.

Цу тайпара масалаш кхы дукхха доаялеле йиш я. Халкъа боахама хIара дакъе хьинарг къахьегаш тайп-тайпарча къамех нах ба республике. Денна чIоанIду царна юкъера доттагIал. Комунизм хьалъера тIадерзалаь да цар низаш, цар уйлаш. «Коммунизм хьалъер— Дахье бакъвола патриот, тешамбенна вола интернационалист ва», — аьлар нох. Ильичена КПСС ЦК июньски Пленуме ше доклад еш. Уж оамалаш я тахан вай къахьегамхоша шоай тIулакхашна вахаре хьагойташ яраш а.

Цхьабакъда, халкъашта юкъера доттагIал дIахо кхы а дегIадоладалара, чIоагIдара цахалдаш терко е еза. Республика партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацеш деккарийла я къахьегамхоша шоай тIулакхашна вахаре хьагойташ яраш а.

Цхьабакъда, халкъашта юкъера доттагIал дIахо кхы а дегIадоладалара, чIоагIдара цахалдаш терко е еза. Республика партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацеш деккарийла я къахьегамхоша шоай тIулакхашна вахаре хьагойташ яраш а.

ЛИТОВСКИ ССР, Силякгини хIамаш еча Вильнюсски комбинате болх бе йоIаленнай шуша пластике тийнарг цех. Полифирни кIувнаки кIувнаки кийчъяьй чухь а арахьа а цIеношка яхийта лаьрхIа йоха шуша пластика хьалхарча эхарш Iоакъай.

Сурта тIа: кердача цехе Къаьстача пульверизатора новкъостача шуша пластика кепа тохаш я формовщица Лисицына Валентина.

М. Бараканускаса, сурт. ТАСС фотохроника.

БОККХА ТОЛАМ!

Советски Союзе эггара кIоапргIа бурув теха чакхдаьнна Галюгаевски № 1 яхача буровой скважинана. Инженер В. С. Свинцов керте а латташ йолча мехкаьлт. Тоаьхьа участка мастерий Г. Л. Малецкен М. М. Попови бурув деттара бригадо проектах лаьрхIача 3500 метрга дIаххоачадаьд ше скважинашта тохаш дола бурув.

Чоалхьарча технически хьалех тохкам беш ишта кIоапрга скважинана бурув тохар боккха творчески толам ба ГрозНИИ болххлоца дакъа а лоацш, «Грознефтеразведка» трестен инжене, раша, мастераша. болхлоша балькха.

КIоапрга чуйоахкача структурай хьалех мезозойски тIоанаш Iомаделген Дай-мехко серех хьаьяьча бурув деттара оборудованен инструментийн новкъостала кIоапрга бурув детта йиш йий тоххилгеп дар скважина дехкар.

«Грознефтегео физ и к а» треста болххлоша дика камаьхал а йоалаш эггара кIоапргIа бурув тохаш чакхдаьхача электрометрически балхех скважинеч гучаьлаш геттара йоккха перспектива йола тохкам бара объекташ.

Бурув тохача хана дукха Iомаьвй мехкадатта дохаш кердача моттигашка кIоапргIа бурош деттилга сихагIа карадерзаде Нохч-ГIалгIай-чен буровикашта накъаьяргйола дуккхача мехка серех хьаьяьча бурув деттара оборудованен

М, НАЗАРЕТОВ,
«Грознефта» объединение началььник.

А, МАЦИЕВ,
«Грознефтеразведка» треста управляющи.

СИХА А ДИКА А

Ставропольски краяь механизаторша юрта боахама техника лоацлача хана ремонт яь якха, аьнна, дах кхайкхар дега тIара Iорга а хинна хьаллалцар Суженски производственни управленче «Коммунизме бола никъ» яхача колхоза механизатораша. Еригача тракторашта, похарашта, сеалкашта 1-ча февралера кхачадаьлеш комбайнашта, культиваторашта, кыьча техникана 15-ча апреле кхачалехьеш ремонт е социалистически дехкараш тIаийнад цар. Капитальни ремонт е еза 46 трактори тоае езаш 200 гаргга кхыйола юрта боахама машини, ишта а цар де деза балхаш.

Ремонт дерттIа а сихха а чакхъьккхара е езаш йола кийчо ханнаьха йир колхозе. Дика кийчйир цар ерриге ремонтни мастерскеш. Де денача балхий план отгайнр, хIара тракторо тоаьра грузенш а ва тракторни бригада бригадир Срельников Константин. Электрооборудованена ремонт еш ва Абрамов Александр, топливни аппаратура тоеш на Сидоров Павел. Сменни нормаш 140 — 160 процент кхочачашо цар кулгалдеча цехий болххлоца.

Техникина ремонт яра масса а механизатор, кхьметтел прицепшикаш а юкъеззаб «Коммунизме бола никъ» яхача колхозе. Прицепшикаша дика Iо ду трактораши кхыйола техникен IIашагIа йолаккхаш, детташ юлаш. Прицепшикий балха тIаьхьожам лоаттабеш а царна хьекам луш а царна цхьана болх беш а бе говзагIа бола трактористаш, ухх тайпара болх IIашагIболларо цхьаьна а саг юстара зитта. Трактории бригадашка кхъьегаш хинначу бергригача болххлоца кхъьегама-денош даха торо кулийт, ту гIулакхо цхьатарра тоаду колхозхой вахар, хьал-таро, цIаьта механизатордий дикагIа боазам а хуийт кхъьега, балха оварле лаккъе.

ХIанзае а 20 трактора ремонт яьй ухъзза, кхы а 13 трактора ремонт яь яргьа ухх деношка, тоаьв яьнна 22 сеалка, 18 культиватор, похараш, ишта кхыйола инвентарь. Планах ремонт е езаш хинначуя совгIа кхоъ трактор, 5 сеалка, массеех культиватор, ухх тоаьвад колхоза механизатораша. Майрра вай йиш я шоаш лаьрхIача хьалха ремонт яь барг6а уж колхозхоша ерригача юрта боахама техникна, аьнна.

Ам. ПЛИЕВ.

Мурмански область. КПСС Центральни Комитетон СССР Министрий Советон боккхача толамца уж даьхьала а бувшаш даттаза ловца баьккхаб № 2 йола апатито-нефелиновн обогатительни фабрика хьалъа бахьана «Апатит» яхача комбината къахьегамхошта. Уьх сурта тIа хьахьекхача болххлоца а боагIаш ба из ловца. Цар кулгаш да цига 14 корпус хьалъьяраш, 1 миллион кубометр совгIа лаьрта тоаьхьа. 27 эзар тонн металлоконструкцеш вIашагIьехкараш.

Сурта тIа (аьрдехьара аьтехьа): «Апатит» яхача комбината толашагIа бола гIишлохкой плотник-опалубщик А. Н. Чекин, монтажникий бригадираш В. В. Клавдиев В. А. Цаплин, плотникий бригадир В. П. Шадрин.

С. Майстерман сурт, ТАСС фотохроника.

О. А. ЧАХКИЕВА КЪАМАЬЛ

(НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР УРУС-МАРТАНА ХОРЖАМИЙ ОКРУГ)

Новкъостий депутаташ! Вай сийлахьча ленински парте Центральни Комитета декабрьски Пленуме историчесски решенеи дегIадоладеча хьалха хьинар чIоагIа айдьяьча хьале гулъенний РСФСР Лаккехьарча Совета шоллагIа сесси.

КПСС Программа тIа дIаяьлаь да эггара лоарХIамерIарчарех цхьа деккар ла мамонни экономически промышленность дегIайдоладеча, вай хьанарча химена гучаьяьнача говзалех халкъа боахама масее лаьхье а йиза йайта эцийга, аьнна. Деррига советски халкъа а санна, Нохч-ГIалгIай хIанзае химически промышленность дегIайдоладеча программа. Вай йизза къоабалъю партие Центральни Комитета декабрьски Пленуме яьча доклада тIа Н. С. Хрущева хьалхаька ена керда положени: коммунизм — из да Советски Iадали, берригача мехка электрификации яри, халкъа боахама химизаци яри.

Революци хилалехьарча хана паччаьъа Россе тIехьайиза юстара моттиг яр Нохч-ГIалгIайче. Советски Iадал этта йоккхача хана тоаьвена Автономни Советски Социалистически Республика хиннад цунах. Iадал дика камаьхал а йолаш «кхай аьла» хьалхехь Iаш Нохч-ГIалгIайче, хIанз цунах коммунизм баханаш доаттабеча хьоаме эггара лоарХIамех йолча химически индустре «аьла» хинна.

Хьалхаьгта юкъерча доттагIалеи ленински къамий политика практически чакхъьккхара гIулакхех тха республика масее дийнаьча терко ешь, тIоагIа. Вожхо еш, новкъостал деш уж хилараь Нохч-ГIалгIай мехка бахача дуккхача къамех болча наха боарм боацш тIоагIа баркал оал новкъост Н. С. Хрущев керте даттаза йолча парте Центральни Комитетан Советски правительстваниеи.

Ухх тIехьхарча шеракша дукхха химически продукци арахецна яьнний тха республика промышленность: синтетически полиэтилен, синтетически этилов спирт, тайп-тайпара дубителаш, фенол, ацетон, полипропилен, парафин.

ЧIоагIа дика а хеташ ух сесс депутаташа дIахоIт оаха тхоай республикерча мехкадаттахоша мехкадаттен цунцера тIаи яккха-ра семилетка тхелагIча шера план 1963-ча шера 16 декабре ехоачашъьс хилар. Ер шу чакхдаьлеш ешь, тIоагIа. Вожхо еш, новкъостал деш уж хилараь Нохч-ГIалгIай мехка бахача дукххача къамех болча наха боарм боацш тIоагIа баркал оал новкъост Н. С. Хрущев керте даттаза йолча парте Центральни Комитетан Советски правительстваниеи.

Ухх тIехьхарча шеракша дукхха химически продукци арахецна яьнний тха республика промышленность: синтетически полиэтилен, синтетически этилов спирт, тайп-тайпара дубителаш, фенол, ацетон, полипропилен, парафин.

ЧIоагIа дика а хеташ ух сесс депутаташа дIахоIт оаха тхоай республикерча мехкадаттахоша мехкадаттен цунцера тIаи яккха-ра семилетка тхелагIча шера план 1963-ча шера 16 декабре ехоачашъьс хилар. Ер шу чакхдаьлеш ешь, тIоагIа. Вожхо еш, новкъостал деш уж хилараь Нохч-ГIалгIай мехка бахача дуккхача къамех болча наха боарм боацш тIоагIа баркал оал новкъост Н. С. Хрущева шийта а республика колхозашен совхозашен Дальнев амбараша 11 миллионе 800 эзаран пуьт кIат чуттеса схларах. хIаьта из 3 миллионе 400 эзаран пуьт духха-ГIа да оттаьяьча планал. Цу коталлонца республика къахьегамхой дер тIара дакъьяьча тIаьхьарча Центральни Комитето, Советски правительства. Полевдой, механизаторий, юрта боахама специалистий, республика беррига къахьегамхой тIа-лама лакха мах баро керда хьинарг чудолча лаьттанарг хьайбакIарни йоаха продукташ дIахо дуккхаг-ла яхар духьа къовсам доаттабара.

Оаха хьетаду, — из, бакъдар аьчча, кхочам а бан Iе деззаш дола довзуь да хилар. Нохч-ГIалгIайчен юрта боахам деГIабара боарм таханарга деккарашта кхочамбеш па хилараь хIаьта а вета а. Тхо гIулакхашка чакхдоахам да продукце единица яккхара гIабдоа мах мамогта кIезигагIа а хулийташ лаьттан хIара гектара тIара йоала продук, ци дукхагIа хилийтара гIулакха юкъера цIенкашттара кхочам-бошараш дIадахара.

Республика ахархошта хIанз шоай кептера уйла тIаерзаяьй хиш деххача лаьттаех пайда дикагIа заара, минеральни моттигеран удобреней нийса, пайдаэ-ца, гIа йолча тайпара юкъеъкхаьрча-лаьтта леладара культура лакхъа-ра. 1964 шера хиш деххача лаьтташ тIа дIадийна хурга 50 эзар гектар ялат. ХIанзае а 23,6 эзар гектара тIа дIадийнаг гурахьа дуь кIа, хьажжIаша дIаоладаргьа 174 эзар гектар. ЛоарХIача ша хьакхоч, хьалхадаьлча шер дерриге доаккхаш дола ялат республика колхозашен совхозашти 29,7 миллион пунтага дIахоха-чаде, ухх шеарачул 3 миллион пуит духха-ГIа дакхха моагарчалар. Ухх гарггарча шераш-ка 50 миллион пунтага кхоачадеш дукхагIа дакхха йиш я ялат.

Къаьстта уйла юоха колхозашен совхозашен коарталлин а бакъда лаарш даараш коартолаш дIаера хиш деххача лаьттаех б эзар гектар къоастае. Юрта боахама къахьегамхоша деккар оттаду ухх гарггарча 2—3 шера республике бахача наха мел яш коартолаш хилийта а мехка кхыча районашкара уж тIаххуьхьяьна соцаде а, хIана аьлча паччаьхьалкхен дукха мах бола ше цу тIулакхаша. Цунца дувзаделана халкъадоагIача шера бIаьстан юххье дика саггота дIаде фу эшарца колхозашен совхозашти. Цхьадола дакъа коарталлий фу эшара РСФСР Министрий Совето тIехьаьнга провлоарна дар дог доахаш да тхо.

Новкъостий депутаташ! Тха республике геттара во латт баха мах молча хIца Iалашбора гIулакх. Духха-гIа йолча, вах бахача, юртташкара моттигашка водопроводаш ви. Мела а дика кийбье а хьакхоч боацаш дола дIахо тIехьа. РСФСР Министрий Советага дех доаладара тха республика гIулакх дегIадоладара тха республика 1964—1965 шерий халкъа боахама плана юкъе капиталин вложенеш хьожар.

Нохч-ГIалгIайчен Автономни Республикана бокхха доарХIам болаш да школаш хьалъера, къаьстта а юрташка. Ухх тIехьхарча хана халъаьлй 26 школа, хIаьта цхьаьнадаь хьатIа а ешш шерийлй. Цхьабакъда, шерашера дукхагIа хуълаш болча деШархошта моттигаш тоъаш. 447 школаз 82 школе, цу дакъе юртташкара 64 школе а, хьаь семнах хул занятеш. КхоалгIача смене дешаш 11 эзаря б 61аьн бер да.

Хьадева берел дукхха тIехьадуе та школаш хьалъера. РСФСР Министрий Совето хьа решенех 1964 шера тха республике хьалье оттаьлъар 7,576 моттиг йола школаш. Цу тIулакха хьожаде Iадалъар 3,371 эзар сом ахча. Цхьабакъда, школаш хьалъера тхона хьалъьожадаьр дац 2,316 эзар сом мара. Ахча яздл дукха хIеспгарг-ла хьакхаттара халонаш дIахьожаш.

Къаьстта хьажжина дарглаш тха республике школаш хьалъера капиталин вложенеш дукхагIа хилийтара хьакхъьяьчара дешага. Цу гIулакха оттаде дела юртташка школьни фондаш алсамйохаьлгеи керлабоахийтеп, фондех хьежжена материалаш-ца Iалашъе еза гIишлоп.

ЧIоагIа новкъостал ши тхона культура учрежденеи хьалъера а. Промышленносте массеех дакъа чутардаьча Агруи яхача болхлой поселке культура Шца ша хиларал совгIа, ахханара кинотеатр а дац. Нохч-ГIалгIайче хIара Автономни Советски Социалистически Республика столицаяьй мехкадаттахой йоаха городе, хIаьта культура Шца дац цига. Культура Шенош чIоагIа ошаш да Советски, Наьсарен, Шаьла, Гроэненски, Урус-Мартана райбмашка.

Культурикача бесам бе са, общественотчеста низаша республике цхьан шера юрташка культура. 20 учреждени хьалъяь хилар, Цхьабакъда, аз дувзар самодеятельни хьесаре хьалье хала дола культура цIеноп хьалдаеча. Уж-дац кхыметтел цхьайолча районий центрашка а. Цудухьа РСФСР Министрий Советага дех аз лаьхье белгалъхьача районий центрашка культура цIеноп хьалдаеп хIоаддаеча хьа-кхъьарча дешага хьожйга.

Новкъостий депутаташ! Аз хьалдоаш Российски Федераце Лакхехьарча Совет хьажийта тIеэна 1964—1965 шерий РСФСР халкъа бохаам дегIаохара плана проекти бюджета проекти чIоагIъра-ша хьакъьяьча къамаьлаш дашта депутаташа ешна предложени, Планеи бюджетеи хIара муIга хьамсарча Коммунистически партеи Советски правительстваи вай дуккха къамаш дахача Российски Федераце экономикеи культуреи дIахо дегIайолаларга, къахьегамхой вахара материальни торо лакхъьра хьакхъьяьча ешна йоаххо, мах бизна а КПСС XXII-ча съездо вай мехка хьалхашка оттадоь дехкараш кхочашашара тIабергабаь а ба. Российски Федераце Лакхехьарча Советех тешам бахамба муьхьаба сона Нохч-ГIалгIай Автономни Республикина къахьегамхоша 1964—1965 шерий халкъа боахама план кхочашъьра, вай мехка коммунизм хьалъера гIулакха юкъе доатташ дола цоай дакъа хьоркхъяьрч. (ТIоаран тох).

ХЬОЛЛАЛГIА ХЕРЖАЧА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ШОЛЛАГIА СЕССИ ХЬАЕЛЛАРА ХЬАКЪЕХЬА

Хьолларга хержача Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета шоллагIа сесси хьаьелларгьа 1963 шера 30 декабре Iуйрийна 10 сахьат даьлча Н. К. Крупске цIерашка машининьахой культура Двореце.

Депутаташ дIаязбу 29 декабре Iуйрийна 6 сахьат даьлча деня делькъел тIехьарга 5 сахьат даллалца НГIАССР Лаккехьарча Совета Президиум чуйолча цIеношка (Гвардейски уланах, 103).

№ 8 йолча цIарга, хIаьта 30 декабре Н. К. Крупске цIерашка машининьахой культура Двореце Iуйрийна 9 сахьат даьлча денз.

ХИМЕ ПРОДУКЦЕНА— ХИЙЦЦА НИКЪ!

Укх деношка КПСС ЦК декабрьски Пленума итогаш ювлаш собрани хилар Грозненски вагочин дело. Уккъаз вІапаГІ-ачитйнабар дуккха машиннаькъахой.

«Химически промышленность дІаХо сиха дегІаяра хьакъхьера КПСС ЦК декабрьски Пленума итогаш партийни организацие декларацие» дувцаш къамьел дир Пленуме хиннача КПСС Грозненски горкома хьалхарча секретаре нов. Беляева.

— Химически промышленность дІаХо а дегІайола а я ара укх гаргІарга Г шера ле дезаш дуккха ца, — йолу Беляева.—Маха хьалхе еза 55 кеп-ла завод, бІаьш кхыйола предприятеш. Уж ГІулакхахь кхочушдена вай республикерча кхъехьарамхоша а дизза дакъа лоапаргІа. Хьальерга Аргуне, Карабулаке, Хасавьюрта кеп-ла заводаш. Хьаьта, ду заводашта ювла белгалдар республике шортта йолаш ма йий.

Уж доккхий бакъаш кхочушдира машиннаькъахоша де дезаш а дуккха да. Пишлой материалаш, бедал, кхыьнаш хьом бохам. Ткъа-ткъа кхаьнарча бокка лоарІам болаш да хьалха бозхама.

Промышленносте, юрта бохаме, ишшта халкъа боахама кхыча доакъошка уккГІехьарча шерашка кхъехьама доккхий толамаш лоаш советски пхьа, аьлар собране кхамьел дайна деза нормативни группана кулгалдеча кон. Полуянова. ХІаьта, тха коллективо а шийгара лоаГІар ду ду гІулакха. Шерра социалистически яхь я йоаржкъь хьинаре кхъьхьарча коллективо 16-ча декабре кхочушъяьй семидетка пхеллеГІача шера план. 1960-на шераца пийсачча 24 процент дегІаяйй кхъехьама овсарле, 20 процент доходненнай арахецача продукцера ІІадолар а.

Халкъа боахама химизаци яра парте декабрьски Пленуме хьалкашка оттадаь декларари лорле а дуккха, маьршабаь ІІаш шера ловашаш доха дакъа махулла сохлаккха лерхІаш.

ДІаХо производство дегІайолаяра, ерригача торолех резервеи бизаш баьлла пайда эцара дакъа. ПромхимгІа декхар ІІалатт къахьегам дика вІашІехьбоакккхараш хилараЛ совгІа дика хьехархой а хила безача юкъерча звенон командиращ болча мастерашт оригинаращтех.

Цу ГІулакха хетаьвр уж шера ноябрен декабрен бетташка республика промышленни предприятеший ГІишлошъечен хинна партийни собранеш.

«Старопромсинтез» нефтепромпови управление партийни собра. Цу дукха дика дараш дийнар цхьоаналГІа промысла мастер волча Владислав Михайлович Шамардинах. Дика специалист, болх бовзаш вола производства организатор ва из. Коммунистически къахьегама коллектив ма сийлен цІи енний цо кулгалдеча оригатана. Мехдаьтта промысле орасрасчет эгтара хьалха юкъеЙнхьар, промысле дерггІа порядок хилийтара хьайкарал дир цу оригаде. Болх боагІІана тайпара вІашІехьбаккха харал совгІа, цо кулгалдеча коллективера новкъосташца Гимерза хиларах, цар хьетам лаккбара терко еш хиларах коллективо сий деш ва мастер Шамардин.

Шоашта хьалхашка латта сийлен декхарш толамца кхоачашдеш, къахьегам безаш, болх творчески бец, шиш балхи говзалоргІа хургдар.

Цу идейно-политически хьетамга деп-га денга лакхбеш болча дуккхача кхьча мастерий а пІераш яьхар собранешка. Масала, парна юкъе бар «Старогрозненски, МатІалбІа бурца дуттача конторашкара ня. Сошко, Зарянский, Петров, механдатта доаккхарга мастер-ранш ня. Хачатуров, Дыров, Сольнышкин, Чурсин, «Грозхимнефтестрой» треста № 9 йолча ГІишлойманхийн управленера мастер нов. Йодис, «Грозпромстрой» треста № 7 йолча ГІишлой-монтажний управленера мастер Хасматулин, кхы дуккхабарган.

Новкъа дале а духхьал шоай производственни ГІулакхаш дина кхы политически балха сагота боапаргІа, шоашта хьа мел дер политически распоряженешан чакхдолахаран а ба юкъерча звенон командиращта юкъе. Цу тайпара кулгалхошта ч1оагІІа критикабир партийни собранешка. Масала, производство дика йовзаш волча квалификированни специалиста мастера нов. Шулякина пахана болх бан, духхарІча дакъе ше дер цІогІанна а эриказаш-ца а ду, аьлар партийни собране Старогрозненски бурца деттача контора коммунистана. Партийни собранешца ду тайпара критика йийр Новогрозненски мехдаьтта чакхдоаккхача завода ремонт ева участка мастер йолча нов. Шкуринайна, № 1 йолча кирпишкан ева завода мастера нов. Шаунова. Цу новкъостий духхьала хулгалдар мара сага фу ший, нах мишта бан ха безам бан. Цудухьа, цар кулгалдева коллективашка къхьегама дисциплина лоха я, планови заданеш кхоачаш па ешт мотт-гаш дуг. Партийни организацешан боахамий кулгалдоцан мастерашца хьетама болх бан баларе, цар марксистско-ленинскн хьетам лахкбаьлдараре уж ГІулакхаш хІеэигагІа хургдар.

Райкомаьн горкомаца, произ-водственни управлений партко-маш юкъерча звеношкара йола хьалхарча хьакъхьера а царца хьетама болх бара а ГІулакхаш дикагІа леладе лаьна ГІулакхаш белгалдаьккхар декладчикашен прочех къамьел дахьа коммунисташеи. ДуххагІйолча предприятешка дерггІа вІашІехьбоакккхараш мастерий деашара болх а. Экономически кружокашкеи семинарашкеи, заочни е сайрийнарча техникумашка, институшка деашш ба царех духхагІбарашш. ГІулакха йолча предприятешка вІашІехьчахай мастерий школаш. ЧІоагІа иэза езаенна я ІІадаха-ша шера «Севкавстрой» 20 йолча автотранспортни конторе йолчашагІьела шин шера деша мастерий университет. 42 сар деша вахар цига. Цу университете, лекцеши семинарски занятеши ешна автотранспортни контора культархой нн. Шепиро, Сапронов, партком секретарь нов. Хамахин. Мастерийн механикийн политически кхетам лаккбу, производство-кІоаргагІа йовзаяра, пахана дикагІа болх белга вІашІехьлаккхара докхха новкъостаеи ду университете деашар, масала, лингафишна. Цу дерригненнта а духхьала-ша. Цу дерригненнта а дуккха сагота йолаш ца ювлаш ма ешт мотт-гаш. Цу дерригненнта а дуккха сагота йолаш ца ювлаш ма ешт мотт-гаш дуг. Партийни организацешан боахамий кулгалдоцан мастерашца хьетама болх бан баларе, цар марксистско-ленинскн хьетам лахкбаьлдараре уж ГІулакхаш хІеэигагІа хургдар.

Цу идейно-политически хьетамга деп-га денга лакхбеш болча дуккхача кхьча мастерий а пІераш яьхар собранешка. Масала, парна юкъе бар «Старогрозненски, МатІалбІа бурца деттача конторашкара ня. Сошко, Зарянский, Петров, механдатта доаккхарга мастер-ранш ня. Хачатуров, Дыров, Сольнышкин, Чурсин, «Грозхимнефтестрой» треста № 9 йолча ГІишлой-монтажний управленера мастер нов. Йодис, «Грозпромстрой» треста № 7 йолча ГІишлой-монтажний управленера мастер Хасматулин, кхы дуккхабарган.

Новкъа дале а духхьал шоай производственни ГІулакхаш дина кхы политически балха сагота боапаргІа, шоашта хьа мел дер политически распоряженешан чакхдолахаран а ба юкъерча звенон командиращта юкъе. Цу тайпара кулгалхошта ч1оагІІа критикабир партийни собранешка. Масала, производство дика йовзаш волча квалификированни специалиста мастера нов. Шулякина пахана болх бан, духхарІча дакъе ше дер цІогІанна а эриказаш-ца а ду, аьлар партийни собране Старогрозненски бурца деттача контора коммунистана. Партийни собранешца ду тайпара критика йийр Новогрозненски мехдаьтта чакхдоаккхача завода ремонт ева участка мастер йолча нов. Шкуринайна, № 1 йолча кирпишкан ева завода мастера нов. Шаунова. Цу новкъостий духхьала хулгалдар мара сага фу ший, нах мишта бан ха безам бан. Цудухьа, цар кулгалдева коллективашка къхьегама дисциплина лоха я, планови заданеш кхоачаш па ешт мотт-гаш дуг. Партийни организацешан боахамий кулгалдоцан мастерашца хьетама болх бан баларе, цар марксистско-ленинскн хьетам лахкбаьлдараре уж ГІулакхаш хІеэигагІа хургдар.

Райкомаьн горкомаца, произ-водственни управлений партко-маш юкъерча звенойх йола хьалхарча хьакъхьера а царца хьетама болх бара а ГІулакхаш дикагІа леладе лаьна ГІулакхаш белгалдаьккхар декладчикашен прочех къамьел дахьа коммунисташеи. ДуххагІйолча предприятешка дерггІа вІашІехьбоакккхараш мастерий деашара болх а. Экономически кружокашкеи семинарашкеи, заочни е сайрийнарча техникумашка, институшка деашш ба царех дуккхабарган.

Новкъа дале а духхьал шоай производственни ГІулакхаш дина кхы политически балха сагота боапаргІа, шоашта хьа мел дер политически распоряженешан чакхдолахаран а ба юкъерча звенон командиращта юкъе. Цу тайпара кулгалхошта ч1оагІІа критикабир партийни собранешка. Масала, производство дика йовзаш волча квалификированни специалиста мастера нов. Шулякина пахана болх бан, духхарІча дакъе ше дер цІогІанна а эриказаш-ца а ду, аьлар партийни собране Старогрозненски бурца деттача контора коммунистана. Партийни собранешца ду тайпара критика йийр Новогрозненски мехдаьтта чакхдоаккхача завода ремонт ева участка мастер йолча нов. Шкуринайна, № 1 йолча кирпишкан ева завода мастера нов. Шаунова. Цу новкъостий духхьала хулгалдар мара сага фу ший, нах мишта бан ха безам бан. Цудухьа, цар кулгалдева коллективашка къхьегама дисциплина лоха я, планови заданеш кхоачаш па ешт мотт-гаш дуг. Партийни организацешан боахамий кулгалдоцан мастерашца хьетама болх бан баларе, цар марксистско-ленинскн хьетам лахкбаьлдараре уж ГІулакхаш хІеэигагІа хургдар.

МАСТЕР—ОРГАНИЗАТОР А ХЬЕХАРХО А

(Промышленни предприятешкарчен ГІишлошъечарчен коммунистий собранешкара).

КПСС ЦК декабрьски Пленума решенеца дегІ ГІоздаьха бола Нохч-ГІалгІайчен кхъьегамхой нин ГІабахийта болх бен ба социалистически экономика сихха дегІаяра, маьршабаь ГІаш шера ГІишлошъечарчен юкъе шоашта ГІаш шера ловашаш доха дакъа махулла сохлаккха лерхІаш.

ДІаХо производство дегІайолаяра, ерригача торолех резервеи бизаш баьлла пайда эцара дакъа. ПромхимгІа декхар ІІалатт къахьегам дика вІашІехьбоакккхараш хиларах совгІа дика хьехархой а хила безача юкъерча звенон командиращта болча мастерашт оригинаращтех.

Цу ГІулакха хетаьвр уж шера ноябрен декабрен бетташка республика промышленни предприятеший ГІишлошъечен хинна партийни собранеш.

«Старопромсинтез» нефтепромпови управление партийни собра. Цу дукха дика дараш дийнар цхьоаналГІа промысла мастер волча Владислав Михайлович Шамардинах. Дика специалист, болх бовзаш вола производства организатор ва из. Коммунистически къахьегама коллектив ма сийлен цІи енний цо кулгалдеча оригатана. Мехдаьтта промысле орасрасчет эгтара хьалха юкъеЙнхьар, промысле дерггІа порядок хилийтара хьайкарал дир цу оригаде. Болх боагІІана тайпара вІашІехьбаккха харал совгІа, цо кулгалдеча коллективера новкъосташца Гимерза хиларах, цар хьетам лаккбара терко еш хиларах коллективо сий деш ва мастер Шамардин.

Шоашта хьалхашка латта сийлен декхарш толамца кхоачашдеш, къахьегам безаш, болх творчески бец, шиш балхи говзалоргІа хургдар.

Цу идейно-политически хьетамга деп-га денга лакхбеш болча дуккхача кхьча мастерий а пІераш яьхар собранешка. Масала, парна юкъе бар «Старогрозненски, МатІалбІа бурца деттача конторашкара ня. Сошко, Зарянский, Петров, механдатта доаккхарга мастер-ранш ня. Хачатуров, Дыров, Сольнышкин, Чурсин, «Грозхимнефтестрой» треста № 9 йолча ГІишлой-монтажний управленера мастер нов. Йодис, «Грозпромстрой» треста № 7 йолча ГІишлой-монтажний управленера мастер Хасматулин, кхы дуккхабарган.

Новкъа дале а духхьал шоай производственни ГІулакхаш дина кхы политически балха сагота боапаргІа, шоашта хьа мел дер политически распоряженешан чакхдолахаран а ба юкъерча звенон командиращта юкъе. Цу тайпара кулгалхошта ч1оагІІа критикабир партийни собранешка. Масала, производство дика йовзаш волча квалификированни специалиста мастера нов. Шулякина пахана болх бан, духхарІча дакъе ше дер цІогІанна а эриказаш-ца а ду, аьлар партийни собране Старогрозненски бурца деттача контора коммунистана. Партийни собранешца ду тайпара критика йийр Новогрозненски мехдаьтта чакхдоаккхача завода ремонт ева участка мастер йолча нов. Шкуринайна, № 1 йолча кирпишкан ева завода мастера нов. Шаунова. Цу новкъостий духхьала хулгалдар мара сага фу ший, нах мишта бан ха безам бан. Цудухьа, цар кулгалдева коллективашка къхьегама дисциплина лоха я, планови заданеш кхоачаш па ешт мотт-гаш дуг. Партийни организацешан боахамий кулгалдоцан мастерашца хьетама болх бан баларе, цар марксистско-ленинскн хьетам лахкбаьлдараре уж ГІулакхаш хІеэигагІа хургдар.

Райкомаьн горкомаца, произ-водственни управлений партко-маш юкъерча звенойх йола хьалхарча хьакъхьера а царца хьетама болх бара а ГІулакхаш дикагІа леладе лаьна ГІулакхаш белгалдаьккхар декладчикашен прочех къамьел дахьа коммунисташеи. ДуххагІйолча предприятешка дерггІа вІашІехьбоакккхараш мастерий деашара болх а. Экономически кружокашкеи семинарашкеи, заочни е сайрийнарча техникумашка, институшка деашш ба царех дуккхабарган.

Новкъа дале а духхьал шоай производственни ГІулакхаш дина кхы политически балха сагота боапаргІа, шоашта хьа мел дер политически распоряженешан чакхдолахаран а ба юкъерча звенон командиращта юкъе. Цу тайпара кулгалхошта ч1оагІІа критикабир партийни собранешка. Масала, производство дика йовзаш волча квалификированни специалиста мастера нов. Шулякина пахана болх бан, духхарІча дакъе ше дер цІогІанна а эриказаш-ца а ду, аьлар партийни собране Старогрозненски бурца деттача контора коммунистана. Партийни собранешца ду тайпара критика йийр Новогрозненски мехдаьтта чакхдоаккхача завода ремонт ева участка мастер йолча нов. Шкуринайна, № 1 йолча кирпишкан ева завода мастера нов. Шаунова. Цу новкъостий духхьала хулгалдар мара сага фу ший, нах мишта бан ха безам бан. Цудухьа, цар кулгалдева коллективашка къхьегама дисциплина лоха я, планови заданеш кхоачаш па ешт мотт-гаш дуг. Партийни организацешан боахамий кулгалдоцан мастерашца хьетама болх бан баларе, цар марксистско-ленинскн хьетам лахкбаьлдараре уж ГІулакхаш хІеэигагІа хургдар.

Райкомаьн горкомаца, произ-водственни управлений партко-маш юкъерча звенойх йола хьалхарча хьакъхьера а царца хьетама болх бара а ГІулакхаш дикагІа леладе лаьна ГІулакхаш белгалдаьккхар декладчикашен прочех къамьел дахьа коммунисташеи. ДуххагІйолча предприятешка дерггІа вІашІехьбоакккхараш мастерий деашара болх а. Экономически кружокашкеи семинарашкеи, заочни е сайрийнарча техникумашка, институшка деашш ба царех дуккхабарган.

Новкъа дале а духхьал шоай производственни ГІулакхаш дина кхы политически балха сагота боапаргІа, шоашта хьа мел дер политически распоряженешан чакхдолахаран а ба юкъерча звенон командиращта юкъе. Цу тайпара кулгалхошта ч1оагІІа критикабир партийни собранешка. Масала, производство дика йовзаш волча квалификированни специалиста мастера нов. Шулякина пахана болх бан, духхарІча дакъе ше дер цІогІанна а эриказаш-ца а ду, аьлар партийни собране Старогрозненски бурца деттача контора коммунистана. Партийни собранешца ду тайпара критика йийр Новогрозненски мехдаьтта чакхдоаккхача завода ремонт ева участка мастер йолча нов. Шкуринайна, № 1 йолча кирпишкан ева завода мастера нов. Шаунова. Цу новкъостий духхьала хулгалдар мара сага фу ший, нах мишта бан ха безам бан. Цудухьа, цар кулгалдева коллективашка къхьегама дисциплина лоха я, планови заданеш кхоачаш па ешт мотт-гаш дуг. Партийни организацешан боахамий кулгалдоцан мастерашца хьетама болх бан баларе, цар марксистско-ленинскн хьетам лахкбаьлдараре уж ГІулакхаш хІеэигагІа хургдар.

ДЫНА ДУХЬАЛАРА ПРОПАГАНДА— ХОАДАМ БОЛАШАГІА

ХІанз, тайп-тайпара социально-экономически системаш йола паччахьалкхенан машаре яхара заманахьа дахаш вай долча хана, социализманан капитализманан юкъе латта идеологически къовсам лаьгІ ца баларадз совгІа, кхы тІа а ч1оагІІун лаьтт.

Цунах дика кхетадеп да, дина духхьарча пропаганда а вай парте хьашста духхьа уйла тІаЬохийташ хилар.

Вай республике духхагІа дьяржа дынех цаІ ва ислам, Куита-Хьажий, Баматгирн-Хьажий, Батгіал-Хьажий, Митаев Іаьлий тоабаш а долаш. Цар докхта дуллу ду вай наха, сакстан тоалхабу.

Дына духьалара пропаганда» кьашста во латт Шаьла, Веденн. Советски, Наьсарен, республика кхыйолча районашка. Цудухьа ду районашка духхагІа баьржаб ды. Дукха истий кхуллаш, йиГинан мазье ухийташ, урдох кхалнах бухкхаш, бераш кхочушъяь а йийташ, школе деша да ухийтаб йола мотттигаш а дуккагІа я цига. Къэьнарча замах юхедисача ну дерригача вона ГІулакхаша хІара советски сага эхь ду, докхха зулам ду вай общественна. Дукха истий болаш дуккха нах ба Шаьла районе, хІаьта парна юкъе кагий нах а ба. Мисхан. 1932 шера вайна Ачий-Юртарча Темирсултанон Шамеда ши сесаги пхи бери да, хІаьта Аллеройча 1930 шера вайна Тарамов Дувайсара 2 сесаги 6 бери да.

Ухх гІехьхарча хана кьашста дукха мотттигаш нийсу Шаьлен Советски районашка йиГинаш. Мазье ухийташ, урдох кхалнах бухкхаш 6 бетта цхьан Шаьла районе йиГинаш йолаш бахьан долаш судаш яьй 13 сага.

Дына духьалара вай пропаганда мела хилар хьахьоху ухх эхь дайнача ГІулаххо: Советски районе ХалкІилой яхана юртан яхаш йола 1948 шера яь, духьалагІча класс дешархо Бексултанова мазье яхийтаб ду районерча Даевски школа директорга. Хаттар доагІа: ду тайпарча «хьехархочох» тийша бераш дитар малаб? Из ГІулакх Советски районе ихьанихьа а дийнадап. Иоччанихьа волча цхьанна лекторо-атеистех ВІалла Іаьнова а даьлаш да цох наха йолаш лекцеш ешача хана.

Серноводске бахача Исаков Ясаков Мовласи Лакха-Новрера 10-ча классе деша чІоагІа йиГинг Галаева Тамара йолайр 14 бер. Цох гІехьхарча хана а вона оамалехьа а йолаеп. Ухх гІехьхарча хана из 3-ча йиГинг йолаяьц ну шиГ йовсаш дуккхача ГІаьлалаша ХІама ца алар а Серноводске бахача нахагатьхара духьале ца хилар а бахьан долаш. Уж хІамаш хул республика дуккхача районий партийни комсомольски организацеш ду ГІулакха сагота йоашш, шоай декларай лоаре хІам па бетт хилар бахьан долаш. Из дахь-да-тахха йиш йолаш дап уж ГІулакхаш. Дына духьалара пропаганда лелаяра кхы мел барашта хьохкам душ хила беза коммунисташ, комсомольшаш, колхозийн совхозэйн кулгалхой, хьехархой, дораш.

Ала дезаш да, ислама духьала майрера хьашсташ къамьелаш ду ешш боа дика лекторашеатеисташ ВІалла районашка хилар. Кхьехьгамохта хьел, хашка ч1оагІІа къамьелаш ду нн. Патхаева Сацитас, Алимсултанова, Левашинас, Шаповалоас, Хашиева, кхычар. Цхьабахьа, новкъа дале а, уж ХІанз а кІезига Ба.

КПСС ЦК ийнсаран Пленуме ше доклад ешнов Л. Ф. Ильичева белгалдьккхар: «ІІилман мировоззренехи коммунистически моралахи кхелургашца дына идеологеча къовсам лоаттабеш ца хилча». Хіара коммуниста з самовольна а дани—дагакхаба деза уж дешаш. Уж тайпара отгадаьлдолиш: нагахьа санна дына духьала іа къовсам лоаттабойп — марксистско-ленинскн идеологи ч1оагІІю ІІа; нагахьа санна дына духьала къовсам лоаттабеш хьо вене, хьайна лой а па лой а дына ГІулакхаш ч1оагІІу Іа, вешта аьлча — буржуазни идеологи.

Ислама, шариІата, зулламерча Іадаташа къовсам лоаттабора керд-керда формашш методаш лелхаш а кораеш а хила еза партийни организацеп, еррига вай общественноть. Уж гІехьхарча пешашка дына духьалара пропаганда лелаяра пайдаиагІа йола формаш кораяьй; наьха сходаш елга, дынех тешаргаша къьхьегашта беседаш дина тешаевш дола масалаш а кхувлаш ІІилман атеизмах лекцеш ешилга, дынах хьахьалача наха кеп-па йоазон тІа, радио цу ГІолла къамьелаш делга, кхыярш.

Партийни организацеца из болх ІІІхьо бахьазна я дынах хьахьала нах майрра дына духьалара пропаганда юкъерчаниз а гІ барбаш.

Дына духьалара пропаганда кьашста ч1оагІІа ГІа делаю Сунженски района партийни организацеша. Уккъаз клубашка, культура цІеношка вІашІагІехьхай атеистий кабинеташ, политически дешара системе болх бен я ІІилман атеизма факультет, хьехархоех, лорет болча пропагандисташ майрра гучабоах мугрий тоабай реакционни бох. Сайрийнарча, марксизма-ленинизма университетера ІІилман атеизма факультете дешаш волча хІара саго атеизма цхьаьи тема ше отта а бийна парех лекцеш еш бахача наха. Из болх деша ваГІаяьн дешара книжкаца тІех дІаязбеш а пхиза ІІалоазйан а ба. Дика лекторан-атеистан ба ян. ІІаповалова, Хашиев, кхыбарап.

Хіанз массайолча школашка ьхеа долладаьй керда предмет — обществоведени. Из предмет хьехаш болча хьехархой юртера декхар да ГІакхуьнн йола гІехье марксистско-ленинскн мировоззренех кхеер, коммунизм хьалхарчин идейни тешамаш ІІилман кхеебар. Урус-Мартана района цхьаьолча школашка ч1оагІІа доарХІамера ГІулакх дІадолладьд — ухххза дына духьалара темаш лаьца деш-цеш еш дина лаГІача берий дацца иоэнойла ларкхаш классикажарча дешархоша, опыташ а, ІІилман сийлен гойт. Из болх дІанна бена республикерчи кхыча школаша а.

Юртарча лекторски группаната хьалхашка дехкар оттадаь дына духьалара ерриге пропаганда болх бе йолла, аьнна. Эгтара хьалхашка цар дына духьала яккха еза ч1оагІІа ГІаГІертта ен дина духьалара пропаганда, майрра гучабоха беш чурдий тоабаша а цар тхьамалата а общественна духьала беш бола болх. вайнаха цар физически моральнин эйн дергдоацан.

Клубашкарча, культура ІІшоношкарча атеизмех кабинетий болх юхадийнбе а цигарча лекторийатеистий состав тоае а еза. Парткомашкарен юкъэьнцарча партийни организацешкарен идеологически комиссеш декларийнбе я дына духьалара пропагандана даим новкъостал де а тІехьожам лоаттабе а, дынах тешараша юкъе еш йола дына духьалара пропаганда товяра де мел дезар де а.

Партийни организацеша къастта а ГІулакха уйла ГІаерзее ета юрта интеллигенеца: хьалха хошт, доракъта, агрономашта, зоотехникашта, активисташтта. ХІара коммунистон комсомольцон массаза а дагахьабе деза, дына духьалара пропаганда коммунистически общество хьалхо сакхетамера иах кхебара парте беча идеологически балха хоарХІамера дахьа хилар.

Ш. ГЕНАЕВ,
КПСС Нохч-ГІалгІай обкома идеологически отдела инструктор.

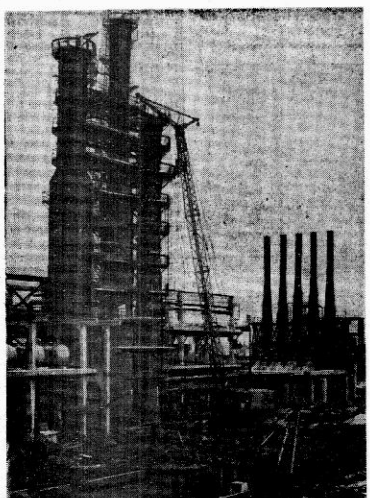

Химически промышленность эша гьаттам чеиашкара руькъан геттара дукха да Краснодарски крае. Уккъаз хьоаш а масала, мехкадаттаяра газ. Цу дарегІарча бедала переработка ешт хургьа хІанз хьалъеш латтабеш газобензинни завод. Предприятеш хьалхара очередь керда шу хьотташ болх бе йолаяра еза я. ВІашІагІйожкаш латт углеводородоп, бензол, ксилол, толуол, полиэтилен, полипропилен, мочевина (карбамид), аммиачни хий доахархоза установкаш. 1964-ча шера газаен конденсатах хьаде долладургда автобензинни дизельни доаторп.

СУРТ ТІА: хьальеш латта газобензинни завод.

Е. Шулепова сурт.

ТАСС фотохроника.

ТХА ВАХАРЕ БЕЛГАЛАРА ШУ

Политически дешара сетера 1963 — 1964 дешара шу тха Центральни ремонтно — механически заводна болхлоцца белгалдара шу да.

Технически минимума, коммунистически къахьегама цкоалаш вІашагІехкай завода партбюро решенеп.

ХІанз из болх беча № 2 йолча цехе пропагандистала ухх шера шозлагІа хьожавашъ со.

Соаххарча юхьханцарча экономически школаш балха опыт тергкал а яь хьалха латтача опыта школашца духьагІа нах чІоагІа ч1оагІІа уйла ГІаяхийтар цеха партийни организацеш ухх шера.

Дахача дешара шера 34 дешархо чувоагІаш йола цхьа юхьханцарча экономически школа мара па хиначча, ХІанз 52 сар чувоагІаш йола хьалха латтарий школа я цехе болх беш. Профессе, образоване, балха опыта лоарХІам а беш кержаб ду школашкара дехкай. Царех цхьан школана керте лотт дукха хана дина пропагандиста болх лелабеш, хьавоагІа вохкхагІбола мастер нов. Сергеев. Запасни частеш хьаева участкера школа вІашагІьеллай балха опыт юкъерча

ШУРА—ДАЬХЕННА!

ТІЕХККХОАЧАШЪЕРГЬЯ

Суьженски производствена управленеКирова цІерахъа колхозе дика чакхдолаш латт ер 1963 шу. КПСС ЦК ле. кабрьскун Пленума соцамзи дега тІара кълабал а деш кхы а тІоаттІаргІа хьинар айлаь къахьегаш бе хІинк колхозхоЙ. Гуьйран балхан чакхдаккхийна далЬе а дукха тІулакхош да пар дЬ деш. КІезига дан балхан колхоза хьалбаш леладериЙ а. Шера юхьЬ пюшш тІайна социалистически декхараш кхоачашдара къахьегаш ба уж. ХІаьта толамца чакхдоллаш латт ер шу дукхахьа доярхой, цар тІехкхоачашлаьш шоай социалистически декхараш.

Кирова цІерачу колхоза хьайбой боахаме эгтара дикагІа доярхІаш а доярхо Радионич Ксения Ивановна. Шерца-шера 18 — 20 етт хул цо лелабеш, хІаьта шерца-шера тІехкхоачашду цо шуьра якха, ьяна, пс тІаьнга социалистически декхараш а. Ухх шера хІанале а 2300 килограмм шура яьккхай говзача доярка хІара Іаттатара, соазка цо бІаргІача шера яьккхьчуд дукхагІа я из шура. 2200 килограмм говзІа шура яьккхай хІара Іаттатара доярка Немова Александрас. Полдекая Анвас, ишшта дика да шура яккхара хьокхамаш кхы дукххьа доярхай а. Доярка шу тайнара дика толамаш дахара дахьа балхан да доаханга дика хьежар, уж лерттІа кхабар, ханнаьха царна хий меладар, уж цІенача лоаттадар. Из гІулаьхх кхоачашдара дика гІо ду доярхой сюстема дина. къьсттА дика кхоачашду хийл декхар Вахтеров Георге.

Паччаьлхкенна шура дІаялара шера план кхоачашъера эшаш дола дерриге хьалхенах дац да шуриЙ-товарни ферме. Хьайбашта Іа дакхха эша ерриге помешенеш тховиш тоздеь, кораш, наІараш лерттІа пІакъайла, ий теха ханнаьха кийчъ. яьй уххаза.

Шортта кийчьаьа ферма хьайбашта эша доакъар а. Фермана гаьна доашдан латт гІожача доакъара эрІаш — йоли чаь. Ишшта гаьна пюшдан дІаеллай ухххаза' хьайбашта тоъал силос. Комбикорман, жом я ферме.

Шура яккхара тІаийна социалистически декхараш кхоачашдара а коллектива болх лерттІа дІабахьара а керттера гІулакх лерхІ ферме къахьегара дисциплина тоаяр. Геттара хьаьха боагІа доярхаш бежа Іуйи балха. Доакъар а далле, шоай балха сихха кийчо а йийи доахан дёттА болалду уж. Хьаькхха шура оза а озаш дІалу, ухххаза белгалйоакхх шурий хьоанал а. Дийнаьха 10 сахьат даьлча хий моладу хьайбашта, тІакхка рационах доагІача тайнара доакъар дуп. Шёна а достам болаш а хул ферме.

Толамаш дахара дикка нахъа доал фермера учёт дика лелаелга, доярканта шоаш ёу дЬдь а шоашта дийнахьа бакъа балхах ёу доагІа а ховш хилар. Ухххаза ххетаду болх барга хьежжка мара хІама хьадоагІаш ца хилар, цудухка дикагІа хьахьегара а балха овсарле махулла лакхъара а тІехьа хул коллектива болхой.

ТІоагІа эшаш да ферме деша газеташ, журналаш, кхыдола юрта боахама литература хилар а. Цу тайпарна литературна доярканта йойзийт республике хьалха латташ болча доярхай опыт. Тоъро хулийт болх эргабаккхха, дикагІа хургболача тайнара из хувша.

Коллективе болх лерттІа вІашТіехьбаккхха хилари масса доярхай барт хилари из да шура яккхара лард лерхІаш дар, цу тайпара хьалаш долаш да ухххаза.

И. ГУЗЕЕВ.

Пайдане гІулакх

ЛархІа а йоаГІаш лоархІ Урус-Мартана района «Горец» совхозера пхеллаТІа шурий товарни ферма. Ше уголок дикагІчарех. Шоай мукъа йолча хана ухххаза гулдуу доярканаш, доахан лелаеспрашш. Агитаторашна еча бесседа ца баьлча доярканаша лаьрІаш дуьгІ, лаьтташ ца эстаеш, журналаш дешш. КъьсттА дукха хаа гулдуу Грозненера еча передачага ладугІар дуьхь телевизора хьалхашка. Цкъаза 50 — 60 сан хул цига.

Кіира ихосза ферма Шеча уголе.

КЪАХЬЕГАМЦА ЧІОАГІДЕННА ДОТТАГІАЛ

КПСС ЦК декабрьскун Пленума синйленна нахъа яхара доккхий социалистически декхараш тІанйцаьар СМУ-8 Ермолечко Федор Алексеевича куьгалдеча каменщикий бригада. Дуккхача кхамех нах юкъе болча коллективе цхьан дезало санна бригадир тайна къьхьегарех диззда ихоачашдар бригадаТІанйца декхараш. Коммунистически къьхьегама сийлен цІи яккхара пхьанне шоллагІчоь коьчьотал деш хьанара къьхьегаш ба эрсий, украинашш-нохчий, тІаьтІагай, белорусаш. ишшта кхыча кхамех боля бригадашара болхлой. Цана хьалаш хала далле а къьхьегара темпаш ла тІехьа а тІакхъеш хьайбоЙТа бригада. ХІара смена норма 110—115 процент кхоачашбо цо. Балха йокхха опыт йолаш а къьсттА дика къьхьегаш а ба цу бригале кавменщикаш Блохин Михаил, Григорьев Виктор, Хамидова Нина, Рыпина Вячеслав, Ибрагимова Хаиса, ишшта кхыбараш. Хьалкашка латта деххарш диззда кхоачашдара, хьинар кхо ца деш дика къьхьег цига практикаш болча студенташа а. КъьсттА дика болх беш ва коммунист воля студент-гІишлонхо Беталгиев Русе-лан. Къьхьегам дукха безаш эламига саг ва из. Цунна эхь хеташ ше ца хьегадер хатта. Дукха хаттараш ду цо Григорьев Викторца. Нов. Григорьева тІоагІа пайда боаш а къьхьегаш тел цунна. Ишшта дика къьхьег студенташа Абиева Зухраси Дуцаева Дзуланисен.

Къьхьегамца доттагІал тІоагІденнача бригада цІенаша толамца кхоачашъяьй укх шера план, хІанз кердача шера чотах болх беш ба уж. кхы а хьинар совальхех къьхьега дерриг шер семилетка яьхлагІча шера. хІанз аьлча декабрьскун Пленума рёшеша дегаш урвоттаалаш шар.

М. СОЛОВЬЕВ,
СМУ-8 партбюро секретарь.

ТЕХНИКАНА—ДИКА РЕМОНТ

Йиъзлагіча квартала тракторашта ремонт яра план 28 декабре кхоачашъе лаьрхІаш «Старощюртовский» совхоза механизаторашна. Чуййина шоай дош кхоачашдеш боахк уж. Ханнаьха техникана ремонт йича пох бокхха пайла баргболга хов механизаторашна.

СУРТА ТІА: вежарий Геназов-гІар Айдин Мовлади трактора ремонт а яь из вІашагІйолаш боахк.

С. Шерипова сурт.

НИЗ КХОБАЦ

Юрта боахаме геттара доаръІаме да довшача хаза а дика а техника тоаяр. Из кхета а деш шоай декхараш диззда кхоачашде Нерташ ба тха механизаторашш. Совхоза мастерскешка Іурра деиз саррзлна санан гІар-тата. Сиха дел ухххаза болх. Ремонт уьзловой хьисапе ю. Ремонт е хьайоаларь машин эгтара хьалха вІашагІйоакхх. Духхьал цу гІулакха дьарХІа йолча цеке хиша юа еррига оатталаш. Цул тІехьагІа мехаиика дІа-са ду уж.

Трактарий моторашта ремонт елга эгтара халагІа доархІаш да. цудухка из гІулакх тІадиллад техникана дукха хина деиз боьл а баь бокхха говзаш йолча механизаторашта-сеаршаш Абузаидов Мусийна. Мадиев Даиила. Дика кхоачашду цар шоай декхар. Трактора дог-мотор ха а бийле болх бьь кхоачаеина, хувца ха ьхьатІаэтта деталь пІа а яькхх ьхьар. пІена яр дІаЙолл. Машинний болата дегай-моторий хиъргтаи альча нийса хургда цу механизаторех. Цар дукхха тІехкхоачашъо шоай сменни норман

Доагора аппаратура тоаеи на Юсупов Кіаиташ. Сиха бу цо ший болх. Цо ремонт еча хана из зийча бІарапхьежжача вус, калай лел цун кулгаш, цъкаккха уйла а ша еш, цш-цІеГІа беш санна хет болх. БІаьш трактораш тоаяь хургьа цо, сменни норман 140—160 процент кхоачашъо говзача механизатора. Къьхьегама оасарлей балха дикаЙи даккха а йолаш къьхьег трактарий хьалхашкарлен тІехьашкарчеи соачашдан. ишшта гусеиницаТа, цар чархеи та ремонт еча Дуздеев Майрабекка, передачай коробкаи тоаеча Эльмурзаев Абумуслима.

Хьалха диттача механизаторашта доярхІаш ва слесарь-инструменталыцин ма волга Темирсултанов Лаьчжа, ханнаьха кхоачашду по шийна тІадилла бехкгокхаме а хала а гІулакх. Ишшта къьхьегама хьокхамаш гойташ ииз а хьинар а ца еходеш къьхьег Юсупов Мовлади. Ибаев Мовсара, дукхха кхыбараша.

Балха темпаш лакха яле а 4-на квартале техникана ремонт яра план хоачашъе вІашТіехьдаргдан тха. 47 трактор тоае езача хІанз а тоаяь яьннаяи. 30 трактор мара. Цхьабакъда. ремонт еш латтаи а хІанз арайолаш а кхы 20-х трактор а я. Верригга болх ишшта дика вІашТіехьбаькхха бале а 4-на квартале тоае езаш хиннарех 4—5 трактор юсарлъя тха. Хіанзл из ишшта? Гуйранера балхаш ший хаиикхьа чаех па далар бахьан долаш шин-кхъ кІиран тІехьа йолайир юртбоахама техникана ремонт.

Ремонт дІайолайуча хана лерттІа вІашТіехьбаькхха банар мастерскей болх. Детаалаи эшар. Масала подшипникаи па хилар бахьан долаш тоае йиш йоацаш массеек дийнахьа лаьттар «ДТ-54» яха трактораш. Цхьаина хІама эшаш хилараХ ремонт ца еш латташ духха ха яькххар «Т-38» яхача трактораша, ерриге 31 трактор я совхозе цу тайнара. Царех пхи трактор ремонт а яь ораяьиий укх деноШка.

Лоаиша дайча тха механизатораша шоай иизи-хьинари ходаи совхоза техникана ремонт елга сихдара, кхъметтел смена чакхъяьча а болх беш хул уж. Бакъда. совхоза кхуалахоЙ цу гІулакха вІалла сагота доацаш санна хеталу. Духха ха яькххай цар механизаторашна социалистически декхараш тІаиа дезилга дата ца дохаш. Кхо-лиъ дн хьалха чакхъяьча хиннарех дохха тхоЙ декхараш дуьзаш а тІаиаш а доаиа со-бранн. Геттара — во лёд укхаза агитмассови болх а. Соаиша парткома секретара иов. Хамадова хІа тха мастерскешка цхьаькхха а агитатор, дешь газет. технически плакаташ доаилга?

Ишшта хьиа ешш ер укхаза механизаторий летучкаш. Цу гІулахх кхы а дикагІа тоабергбар болх.

А. МЕЖИЕВ,
Шаьла производственни управленне «Джалка» совхоза механизатор.

КПСС ЦК Пленуме хиннаЧо дувц

НИЙСАГІА БОЛА НИКЪ

Шу шу хьалхагІа коммунизм хьажара Программа гІаййа йоаца КПСС XXII-гІа съезд хиннача исторически заье болх бир вай парте ЦК декабрьскун Пленумо.

Оаха, Пленуме болча докладаш хиннараш, чІоагІга уйла тІаьхьийта лаДийГар новкъоста тха, хьахьхаб производство, Іилма, техника дегІаййалаеча вай парте гІайЙа-болкха революционни доарлам, хьалха боахама хиннзаш яра йоккха программа хьа а тІекхай, дунен а чІоагІга лаьра а елла. Шозза КПСС ЦК Пленумаица хила ираз кхьчыд сога. Хьалхагіа вачча 1964 шера финансальсо-партоекси Пленуме, парте Центральни Комитето целиний лаьтташ карадерзадаре шерца программа тІаййача а мехка нйат дукхагІа доаиа дийцаре ГІулакхаш белгалдаьлча а хаиа, хІанз а, ший доархІамга диллача юрта боахам чІоагІга а сиха а дІабара хилаиша аргІоаиаш болх ма, цеиекски индустри сихха дегІаййолаергІоча керда программа тІаийачаи хаиа.

Шозза а, иел сийлахь-докхха да-ьх юрта боахама продукташ а промышленноста бедал а духха-гІа йккхара гІулакха вай парте Центральни Комитето хьалхаиха уьттаду декхараш, мел йоккхача энтузиазмаиа «кхоачашду-ух уж вай хьалхо ттха уйла ессар дер ду тешаме.

Хиии дегІаййолаиеро цоииа кагІаглаьииараи шерца юкъеъха, хьаро йиш хулийтарца ладугІар хьалхаиха культурайн лакха а тешиаме а хьукъаиаш доахиига Іалаидле. Минерални удобреиеи, хІаьта ишшта йоккха хьинаиаш, гербнцнаш духха-гІа арахеца лаьрхІа пюгге белгалдаьлча гІулакхаиа якъ хьабелл юртаи боахам чІоагІга аббара.

КПСС ЦК декабрьскун Пленума решеиеи хоачаш а еш, тха производственни управлеие юрта боахама къьхьегаМхоиа кхы тІа а жерда кхоачашдан лех лаьттаидара йёаЛа продукташ духха-гІа ахара, эгтара хьалха минерални удобреиеи, иеи еттара, лаьттах пайда дикагІа шиЙна. Іилмаиеи хьалха латтта, та опытан карагІдьяиарап практикаиа юкъеъхьара чотах.

Вай партии советски халкъои КПСС ЦК декабрьскун Пленумта кийчъуи хиииача хаиа, тхоиа. юрта боахама болхлоита, гІулакхаи гучадьаар колхозаши соиоваиеи ладугІар хьалхаиха культурайи ийаЛа

АЛТАЙСКИ КРАЙ. УКХ ШЕРА ГАИНА ДЕНАД АЛТАЕ IA. АЛТАЙСКОЕ ЯХАЧА РАЙОННИ ЦЕНТРЕРЧА ЮКЪЕРЧА ШКОЛЕРА ЛЫЖ. НИКАШ БАР ТРЕНИРОВКАНА ЭГГАРА ХЬАЛХА АРАБАЬННАРАШ.

СУРТА ТIА: АЛТАЙСКОЕ ЯХАЧА РАЙОННИ ЦЕНТРА ЛИСТОШКА ТРЕНИРОВКА ЕШ БА ЮКЪЕРЧА ШКОЛЕРА ЛЫЖНИКАШ.

В. Николаева сурт.

ТАСС фотохроника.

14 ШЕРА СИЙЛЕН ДОСКА ТIА

«Грозснефтехимзаводы» яхача объединение Центральни приборо-ремонтни мастерской кIезнгача лоархIаме яц семилетка затанеш толаме яхоачашъ духъя межклаьтта чакхлоахарашен химикашен лоаттабеча къовсаме. Завода коллективна декхар да межкдьятта - химически оборудованех йоахаяча контрольно - измерительни приборашта текущни капитальни ремонт яр.

Цхьабакъда, уу тайпара специализированни предприяти вай республике кхы йоацандь цIакхга а юха ца йоалаш «Грознефта» объединене, машиностроительни заводий, Грозне а республика районий а заказаш яхоачашду ШПРМ.

ШПРМ болх дика бен хилар хоши да Нохч - IIалгIайчел гальни арахьа. Тайп-тайпарча приборашта ремонт айта Грозне заказзаш кхуьхьийр. Краснодарера, Бакура, Салаватера (Башкирски АССР), Хабаровскера, мехка кхыча районашкара.

ШПРМ болх беш 150 болхло ва, духхагIбараш кагий нах а болаш. Духьхал комсомольцашца 50 таррга саг ва укхаза. Коллектив барт тайна, къахьегара тIера, йIальчий творчески инициатива йолаш я. МолагIа а задани тIехдика яхоачашъю юг. 1948 шера деиз даим, хIара кварталс республикански Сийлен Доска тIа йоаяц.

Семилетка йоалаца хана шерра коммунистически къахьегама тIехьара яхь йоаржайир ШПРМ. Цунна юкъеъхар мастерске итте а бригада. ТIаийца декхарш яхоачашдар духъа - тIагIерта. доаттабера къовсамо тоалор наха доахха общественни а шай а тIулахкаш. Дикка лакхденнад къахьегама хьинар, кIезнигIа телхаю балха - тIара дисциплина, духхагIа бесам - тIабIабо юкъара а технически а образовани лакхъяра. ХIана ШПРМ болхлоех яхоалаIа дакъа гаргга бараш балхаш тIа болашехьа а институташа, техникумашка, болх бечь кагигрой сайрайнарча школашка дешаш ба.

Коммунистически къахьегама бригада яха сий дола цIи яьккхай яхе бригадо: пиромеТристий бригадо (бригадир О. С. Шевченко), керда техника карарзвешт йолча бригадо (бригадир В. И. Бронников) мономеТристий бригадо (бригадир В. Богославцев), токарний бригадо (бригадир Д. И. Копылов), тарагазийта ремонт ечь бригадо (бригадир П. Е. Судаков).

Коммунистически къахьегам бахьан долаш лелаеча яхьо вIашIтехьдалийтар боккха къахьегама толам баккха. 1963 шера план дерригача хьоха-машта 4 ноябре хоачашъшй. ХIанз 1964 шера — семилетка яллархIуа шера производственни план яхоачашъяь ялла йоалл мастерске коллектив. Цо хьаъкоях, семилетка йоалаеча денз шера планаш массаза а юкъера лаьрхIача 20 процент тIехьхоачашъяь хилар. Цу тайпара, семилетка яьх шера, вешта аьлча 1964 шера, яхоачашъяьяргьа ШПРМ.

Къа дика къахьегара къаьстта чIоагIа белгалбуьл контрольно - измерительни приборашта ремонт ю слесараш коммунисташ Ткач Михаил, Смирнов Георгий, комсомольцаш Евлоев Султан, Хасханов Махьмад, Азаматов Саладуди, Михайлова Антонина, Лейбенко Ранса, расходомерщикий бригада бригадир коммунист Титов Сергей.

Укх деноШка ШПРМ дукхха-ча болхлоша спирт доаккхача шоллагIча очередза объекташ болх бе йолаилийтара юкъосъеттал ду Грозненски хIимзавода коллективна. Уьхъаза дика болх рассходомерата ремонт ечь слесараша коммуниста Синельников Валентинен комсомольца Трамов Казбекен, электрика комсомольца Сухов Вадере, слесара Шие Анатоле.

чIоагIа терко ю ШПРМ болхлошта технически дешар хьехара. Кхувш боагIача кагийча яхаи къонача болхлошташ бригадашка Iомаю профессеи. Цу тайпара болхло профессеш лакхъеш къаьстта курсаш хуьл. Масала, хIана болх бен я пиромеТристий курсаш. Цу курсашка хьехаш ва бригадир О. С. Шевченко. Цхьабола болхлой технически занятешка ух «Грознефтехимзаводы» яхача объединене дешара-курсовой комбинате.

ШПРМ шерра баьржар рационализаторски болаь. Уьхъаза хIара къоначIа яола болхло рационализатор ва. 1963 шера ШПРМ-е юкъеййьхьай приборашт технически эргяяьха тоаяра, материалаш кхоира, къахьегама оесарле лакхъяра тIеряяьх йола 136 рационализаторски предложени. Уж предложеней юкъеъхьар бахьан долаш 4000 сом ахча кхоьдьял.

Потенциометраш мухх ша юнийташ лоарерйола предложени еннай бригадира В. И. Бронникова. Из предложени чакхъяккхар бахьан долаш потенциометраша ца талхаш йоаккха ха 8-яза яIальхьенай.

Цо предложени елар АУС шоллагIча приборашта молернизаци е аьина. ХIана уж приборши дукхха пайда эцаш я мехдьятта-химически заводашка. Из бахьан долаш тоаелар АУС приборий конструкци; царца болх бен а царна ремонт ещ а аттагIа хилар.

Бригадира О. С. Шевченко еннача предложенеч стенд хьаьй электроприборашта питани телача мотгиташта тоххамбара. Цу предложенеч а ду тайпара боккха пайда баьнна.

ШПРМ коллектив цхьа къаьстта аьтур болча хьала тIа яийсьяй аьина хетадала тарлу, цхьабакъда, ишта дац из. Халонаш Iалъамате дукха я цун балха тIа. Царна дика дух тIа дьхар тхо дукха хана дена цига болх беш хьавоагIача токара Дмитрий Иванович Копылова:

— Пхийтта шу хьалха-гIа 45 саг яар тха коллективаца,— йоах цо,—хIьаьта хIамз кхозза йоккхагIа хинна из. Цу юкъа массехказа тIакхийтаб мастерске болх а. Цхьабакъда, болх бен йола моттиг кхы тIа ца кхеташ хьалхагIа ше хиннар йитар, чудухьа Iалъамате чIоагIа готта я цехашка. Цу ту кхы болх хьабе моттиг а йоацаш цхьадола заказаш межкдьятта-химически заводий шоай установкашка кхоачашдеш да тхо. Цу гIулаххо чIоагIа хьалха оттабу тха болх. Оборудовани диккха тишьеннай, е эргайоахкхаш а яц. Массаза а материалаш ца тоъаш уул мастерской.

Из ишта да. Цхьабакъда, халонех кхераенна тIехьашка ярйолаш яц ШПРМ, КПСС ЦК республики Пленума решенеша дог ураотталъв йолча ШПРМ коллективо ший партийни организаце кулгалца шийна хьалхашка латта халонаш эша а ен, керда къахьегамга коталожаш йоах.

И. МАЙОРОВ.

ЮРТАРЧА ДЕШАРХОШТА

ТIехьь..рча пхе-ялх шера халдлаяа Курчалоевски цхьаЙтта церарча школлана шефски новкъостал еш я Грозненра № 18 йола юкъера школа. Пхиъ, ялх шу дукха ха ела е городерчеи юртарчеи школай шоашта юкъе доттагIеи, вIаии новкъостал дара лаьрд йолаш хийца шу хана, кхыметтел шиина школана юкъера традицеш а чIоагIеннай цу шерашка...

Октабра цIей. Советски Конституце ди, керда шу дездева хана дIа-юха ца воалаьлгI а ухаш вIашагIбетталу школашка болх беш бола хьехархой. Хьехархой балха комсомольскии пионерски балха опыт дIа-юха ийю хьехархоша а дешархоша а. Городера школа материалаш база чIоагIагIа йолаш, опыт йола хьехархой дукхагIа болаш, юртарча школана методически новкъостал де дезаш але а городерча хьехархоша Iомаде дукхха дика хIамаш долаш ца юртара хьехархой а.

Курчалоевски школера хьехархой С. Г. Халитова, В. Ф. Соболева, кхыбараш каст-каста хул Грознерча шоай доттагIий-колегаш уроккаш а.

Шиина школа хьехархоша цхьана вIашагIа а кхийтта ева педагогически совете, заседане, производственни совещане дувц шоай балха гIулахкаш. Масала, иштта цхьана дийнад цер линецца школашка экскурсеш ю. Къаьстта дика гIулакх ду салоIача къахьегамхоштта лоро Вячеслав Сергеевин Шена, шеф-повара Вера Яковлевна Кулешовас, медсестрас Екатерина Ивановна Иноземцевас, иштта кхычар а. Дика я санаторера медицински пункт. Тайп-тайпара кабинеташ, медицина эшаш йола аппараташ я цига.

...Пистельный балха ди. ЛаьрхIа санаторе ухача автомашинашца Советски района Чишкарча санаторе салаIа вода 100 саг меккдьяттахой, болхлой.

М. СОЛОВЬЕВ.

БАРКАЛ ОАЛ АЗ

Грозненски № 2 йолча аптека коллектив коммунистически къахьегама сийлен цIи яккхара къовсам лоатта-беш я.

Дика болх бу Ц. А. Стрельнеас кулгалдеча ручной отдела коллектино. Пхи шу совгIа ха я Стрельнеас цу аптеке болх бу, йоккха а цу балха опыт. Иттан практиканаш шиЙ балхах дика къастабаб цо. ХIанз цун оттаяь диплома хьалхарча практике я Грозненски фармацевтически школа Ч-ча курсера Дубносова Нелля. Аз диййачоч пайда эца хьоргIоалш хьетаьй со Стрельнеас, дег тIара баркал оал аз цун ва, — йоах цо.

КЪАХЬЕГАМА ДИ ЙИСТЕДАЬЛЧА

Август бетте а лекхача пионерий зурмо хоам бир ЧIинкхала «Iоамаи фоз» яхача пионерий лагерера акха йистеладарх. Цхьабакъда хIанз тIехь ухказа салоIаш ба боккхагIбараш — берий дахй, ноанай. Хlара денна хIана багIаш аьина ухказа боагIа «Красный молот» завода боллхлой, республика межкдьяттахой, гIишлохлой. Къахьегама ди йистедаьлча цига са а леIе Iуйрийна шоай балха—цехашка, гIишлошка юхабоагIа уж.

Цига вIашIтехьдакхаш цу байсанарча санаторе къахьегамхоштта гIулахх делга. Чам болаш хоштта гIулахх делга. Чам болаш а дика а кийнду даа хIама, йоаяц.

Цу тайпара йийлача урокий ди де лаьрхIар Курчалоевски школе а. Из предложени могайир хьехархой тоаьлг лакхайоакхкача институто. Городерча школа хьехархошка новкъостал а деш йийлача урокий ди кийч а дь чакхдьякхкхар курчалоевщина шоай школе. Цу дийнахьа цига гулбеннабар дукхача школашкара хьехархой. Цу денга кийчулча хана массехкхаза бахьхар Курчалоерча школа хьехархой а директор М. А. Дохтуркова а Грознера шоай доттагIий болча. Цхьа ди хьалхагIа яхийтар грозненца шоай делагIа хьехархошка.

...Хоза кийчъяьяр курчалоевщина шоай школа. Бокъонца дола хьехархочун кхъьсбараша цIей дар цу дийнахьа цига хиннар. Эрсий метта, арифметика, алгебра, химе урокаш елар цу дийнахьа Курчалоерча хьехархоша. Шоай балха тIехь дика дар, керда дар мадарра дIахьокха гIерташ елар хIара хьехархочо шиъ урок. Дукха дар цу урокашка городерча опыт йолча хьехархошта а ха дезаш, цар Iомаде мегаргдоаш дика хIамаш.

Урокаш йийца яьлча коххьаьнарча классей хьехархошца, математика, химия, эрсий метта, рашица дIа-юха дагабоалаш къамьалаш дир грозненцаша. Цуг тIехьагIа дIахо йолача хана бе безача балха план йийлар шефашен фусам-дашъеп.

Курчалоерча школана гонахьа ядача школай болх тоабе лаьрхIар Грознерча шефаша. Хьаьта пул тIехьагIа дукха ха яллалеьча «Урокаш дикагIа хилийтара лаьккехи берш шоллагIча шера классе чудухьяьна яIдакхкхархой» йолча темаш. Шьала районера кхы дукхха школаш юкъе а оазн хьехархой семинар кийчъе а чакхяккха а новкъостал дир городерча шефаша шоай юртарча доттагIашца. Цу семинаре ши йIальа от дьи совгIа хьехархо вар.

ДIа-юха методически новкъостал дарца чакхболаш бац городерчеи юртарчеи доттагIий буьзам. Школашкарча дешархоша а леладу шоайца дIа-юха тIулахкеве. ДоттагIло новкъостал ду хьехархоша шоай балха гонаьа лаяхье, бераша беш бола ехетта-ма болх тоабе.

С. СУЛТАНОВ.

Редактора зам. А. А. МЯКИЕВ.

Доазол дешара

КIАЙЧА ЦIЕН ВИКАЛО ЯЬ ЗАЯВЛЕНИ

ВАШИНГТОН, 24 декабрь. (ТАСС). США правительство духъал я СССР-цеи кхыча социалистически мехкашцеи частни торговаи гIулаххаш деладараа экспортно-импортни банкага юхалург ахча на далийта гIертараташта. Американски правительства из уйла йийцар селхан кIайча цIеи кепа йоазон дешай секретарь волча Салливерца конгрессе ювцаи йолча кхыча паччахьалхенашта новкъостал дара законопроекта хьаьчъка ше е лаьрхIа йолча заявлене тIа. Конгрессменаша - республиканашца шоашта могар ду кIан кхыдола товараши социалистически мехкашка доххара паччахьалхен экспортно-импортни банко кредиташ лулга ца могийбаг йола статья юкъеъхьа гIерташ.

Оаха лерхIачох, аьлар Салливджера, Советски Союзага тIа доххара гIулахх вIашагIкхийтача Штатий къаман хьашташта дебаши да. Тхона хетачох, цу тайпара дола торгови гIулахх стратегически доацача товарашца мах бар хьакъеъха США оттаяьча политико маяхара да. Цу политикага хьежжа оаха лерхI Советски Союза доагIгIаи дола финансови хьалаш Iалашде дезаш. Ишшта дола хьалаш оттаду Советски Союза кхыча социалистически паччахьалхенаштеи США конкуренташ долча мехкашткеи.

КIайча цIеи викало хоамбир, рождественски каникулаш йолча хана, Техасерча ший фермер а цу ю водапи. Вашингтоне хургца президент Джонсон, кхыча паччахьалхенашта новкъостал дара законопроекта гIулахх къастлаца.

РУБИ МУКЪАВАККХА ГIЕРТ

НЬЮ-ЙОРК, 25 декабрь. ТАСС корреспондента Г. Фримэна хоам бу:

Селхан Даллесерча суде Ли Освальд верах бехке вешш вола Джек Руби суда процесс йолаяллалца доалах мукъавакхха гIертача цун га доакхкхача адвокаташа из хьаэна ду дехар дувца долалдир. Цун лоШ дувцаргда хьаьТадоагIача шера февраль бетта.

Суда заседани йолаялалехь гIабийкача тешаша чухьякар полиций, царех цхьанненга а герз дий хьожаш.

КИПРЕ ВIАШАГIЛАТАР

НИКОЗИЯ, 25 декабрь. (ТАСС). Тоъал сатем этта фийс яьккхачух тIехьагIа селхан Гурра юха а вIашIтоаш етта йолаелар Никозе улицашка. Малайзиен паччахьалхенашца бувзам болча гренкашпен туркаштен юкъе IIур беллача гIозараша лалувгIанзар ина белген герз юкъе доаладелгеи ма де аьина Кипрински республика президента архиепископа Макариосеи вице-президента Ф. Кучукен цIавкхаза а баьна тIахьехамга.

Ухх тIехьхарча деноШка вIашагIлатарах духхха наХ боабабъ. Хьалхехьа а дазча официальни доацача лоархIамех, 15 совгIа саг а вийнаш, 50 совгIа саг лаца а лаьнаа. Никозе городе яхьа йолаш сатем боабабъ — нах вIашагIлетача моттигашка транспорт делаш, школаши учреждеиеши болх беш яц, тикаш цIакъайла латт.

Кипре IIур боллара дола бахьан лаьцар мохк шиЙ лоIаме хиларн цун суверенитети чIоагIе лерхIаш Кипрски республика конституцеиа юкъе цхьаьола хувцамаш де дага архепископ Макарнос хилара тIагIолла. Цхьабакъда ду хувцамаша чIоагIа духъал дальар Кипрал арахьа хьаллоацаш долча туркий община шовинистически уйла йола гIозараш.

Вашингтоне а община—туркийн туркийн (тIехьара Кипре бакъона бюрщина нахах 20 процентна кIезнигIа лоиц)—маьрша яха а яьхьай. кха-а яьнйгад тIайран тIа. Кипра къаьстача халкъа АКЭЛ яхача прогрессивни парте бахача нахага даьна кхайкарала тIа белгалдьяьккхад; туркийн грекийн общинашта юкъе моастагIал оттадаро Кипр шиЙ лоIаме хилара дукъал болча моастагIийн, Кипре агрессивни блокашта юкъе дакъа да лацара политикана дукъал мел волчуни, гIайрен чурча гIулахкашта юкъе лелха мел гIертачуни хьашташта новкъостал деш хилар.

«Дийна товар» дохкарий шайна гучалыкхай

ТОКИО, 25 декабрь. (ТАСС). Японски полице кхы цхьаьккха «дийна товар» дохкарий ёоккха группа гучалыкхай. Вакаяма яхача профектуре 17, Киото яхача профектуре пхиъ, Нагано яхача профектуре цаI лаьш бохха саг лацаяв.

ЮКЪЕГIОРТА БЕЗАМ БОЛАШ Я ТУРЦЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО

ЛОНДОН, 25 декабрь. (ТАСС). Турце правительства кепа тохийта тахан араьькхача заявлене тIа йоах, англичийн, гречески, турецки гергазшара ниъаш цхьана Кипрерча собраштта юкъеIортIата вIашIтехьдакхха лаьрхIа я Турце правительство, нагахьа санна дIа-юха герз а детташ бар доза доа создаларе къаьстта гIайрен IIагIра греческин турецкий общинай кулгалхошта юкъе бар вIашIтехьа ца бохле, яхаш холи бу Рейтер яхача агентства корреспондента Анкарера.

Турце кхыча мехкашцарча гIулахкий министра Эркина, Анкарера Англен Гренен посолаш тахан ше волча тIа а ийца, цу къаьстча гIулахкаш а ца йоаш, цу къаьстча гIулахкаш а ца йоаш, цу къаьстча гIулахкаш а ца йоаш